TIL:VÆRKS - TEGNINGENS ÅR
PROJEKTBESKRIVELSE

"Det er den bedste butik i hele byen, og så kan man ikke engang købe noget!"
Bille, 8 år. Stamgæst

Udstillingsstedet TIL:VÆRKS ligger i et gammelt vaskerilokale med store vinduer på Willemoesgade på Østerbro. Med lav dørtærskel og højt til loftet har det siden åbningen i 2023 nu åbnet døren for over 16 forskellige udstillinger af arkitektur, design og kunsthåndværk. Alle udstillingerne har været ledsaget af offentlige artist talks og workshops og mange gode og spændende samtaler foran brændeovnen.

Visionen bag stedet er at udbrede kendskabet til arkitektur, design og kunsthåndværk gennem udstillinger, debatter og åbne arrangementer. Ved at skabe et kunstnerisk og socialt frirum, hvor fagpersoner åbner og formidler deres univers i gadeplan, sigter vi imod at udbrede viden og nysgerrighed til både arkitektur- og designinteressede samt dem der endnu ikke ved at de er det.

" Det er en af byens absolut bedste udstillinger lige nu"
Holger Dahl, Berlingske Tidende, om udstillingen Genanvendelsens Poesi

Vi søger midler til initiativet TEGNINGENS ÅR i TIL:VÆRKS. Med det vil vi dyrke og fremme bevidstheden om analogt nærvær, glæden og sanseligheden ved håndens arbejde. Parallelt med de 4 faste udstillinger, vil vi hen over 2027 skabe events i udstillingslokalet, i gaderummet, i byen og via vores voksende digitale platforme. Vi planlægger plakatkonkurrencer, kollaborative værker; tegneworkshops og tegneundervisning der interagerer med udstillingerne, samt oplæg fra arkitekter, der bruger tegningen aktivt i deres praksis.

Håndtegningen er en vigtig modvægt til tidens flimrende billedstrøm. Det kræver nærvær at tegne. Processen fra hjerne/øjet til hånd og papir kan give en umiddelbarhed, en direkte kontakt til en intuitiv og sanselig forståelse som digitale medier ikke altid kan favne.

Vi vil med TEGNINGENS ÅR stille skarpt på hvordan håndtegningen har det i en digital tidsalder. Med initiativet vil vi skabe fokus og bevidsthed om tegningens vigtige rolle, som både udviklingsredskab og formidling af kreative processer og som kunstnerisk værk i egen ret. Vi vil medvirke til at genindsætte tegningen på dagsordenen både på tegnestuer, værksteder, skoler og faguddannelser samt blandt lægfolk.

"Ny udstilling viser opløftende perspektiver for fremtidens arkitektur.
Ny Carlsberg Fondet, Statens Museum for Kunst eller Louisiana burde aflægge et besøg"
Karsten Ifversen, Politiken

Vi oplever stigende og positiv interesse i form af anmeldelser, priser og anerkendelser og glæder os over, at flere og flere i alle aldre kender til stedet, fortæller videre om det og vender tilbage gang på gang. Vi oplever, at TIL:VÆRKS er blevet et sted i lokalområdet, i kvarteret og i byen.

Med TEGNINGENS ÅR håber vi med dette fodfæste at inddrage alle aldre, fagligheder og personligheder i indsatsen for at udvikle tegningens rolle i en flimrende tidsalder.

Vi håber at denne ansøgning vil vække jeres interesse.

Med de bedste hilsner

David Bülow og Else-Rikke Bruun

Ellen Simonia Rasmussen, Kort med tværsnit, 2024

Tegneworkshop, DYNAMIC CARTOGRAPHY, Sine Haack Lindholm, 2022

Tegneworkshop, COLLECTIVE MEMORY ARCHIVE, Sine Haack Lindholm, 2023

OM TIL:VÆRKS
ARKITEKTUR & KUNSTHÅNDVÆRK

Udstillingsstedet TIL:VÆRKS:

Fagenes variationer
TIL:VÆRKS har nu over 3 1/2 års udstillinger i porteføljen og har huset 16 meget forskellige rumlige indgreb samt en varieret kuratering af materiale- og fagspecialister i udstillingsrummet. Over 60 udøvere har samlet været repræsenteret.
Grundidéen med TIL:VÆRKS er at skabe en analog udviklings- og udstillingsplatform for håndværks-, rum- og materialeeksperimenter. Udstillingerne sammensættes, så de på samme tid kontrasterer og komplementerer hinanden rumligt, kunstnerisk og på tværs af fagene arkitektur, kunsthåndværk og design. Med løbende talks og events danner TIL:VÆRKS også ramme om dialog og vidensdeling.
TIL:VÆRKS er stiftet som en forening og er et ikke-kommercielt projekt.

Priser
TIL:VÆRKS modtager i oktober 2026 en hæderspris fra Albertsen Fonden som påskønning for vores formidling af kunsthåndværk. TIL:VÆRKS blev i januar 2025 hædret af Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse med deres initiativpris. Vigtige påskønnelse af vores vision og motivering til det forsatte arbejde.

Positiv Respons
Vi får løbende positiv respons fra udstillere og gæster – fagfolk som andre nysgerrige. Vi er blevet taget rigtig godt imod af Arkitektforeningen, Danske Kunsthåndværkere & Designere, Formkraft, Det Kongelige Akademi etc.

Vi er i dialog med pressen og senest har udstillingen GENANVENDELSENS POESI fået fem hjerter i Politiken og fem stjerner i Berlingske Tidende. For nyligt har Arkitekten skrevet om ARKETYPER og vi har fået flere rosende anmeldelser i Formkraft - senest af udstillingen GESAMTKUNSTVÆRKSTED af BLÅ HÅND.

Udstillinger i 2023-26

• WUNDERKAMMER 23/2 - 9/4 2023
Udstilling af arkitekt Jacob S. Bangs kontinuerlige kunstneriske udviklingarbejde.

• COMMON GROUND 27/4 - 11/6 2023
10 kunsthåndværkere og arkitekter – med fokus på kunstnerisk bearbejdning af rumligheder og materialer.

• JÄVLA KRITIKER! 22/6 - 8/7 2023
Gruppeudstilling initieret, kurateret og fundraiset af Anders Rubing og Morten Birk. Nordisk vandreudstilling.

• HIGH WIRE 24/8 - 7/10 2023
Den første soloudstilling af designduen Frederik Gustav – med interaktive lysværker.

• SAMLINGER 26/10 - 15/1 2023/24
Udstilling af Thi Denckers arbejde med opdateringer af traditionelle byggemetoder.

• OPLAGT OG USYNLIG 14/3-13/4
Everyday Studio - udstilling og workshops.

• LYDKRYSTALLER 3/5 - 15/6 2024
Cecilie Bendixens soloudstilling om udforskningen af det akustiske potentiale i arbejdet med tråd.

• VANDETS MÆRKE 29/8 - 12/10 2024
Arkitekt Amanda Betz kunstneriske udvikling af vandmærket og genoplivning af filigranologi.

• FOREVER CHANGED 1/11 - 7/12 2024
Arkitekterne Nicolai Bo Andersen og Victor Boye udforsker en ny praksis af genbrug og transformation.

• DEN UENDELIGE BY 6/2 - 8/3 2025
Et science fiction univers bygget op omkring Calvinos univers skabt af arkitekt Jonathan Housers.

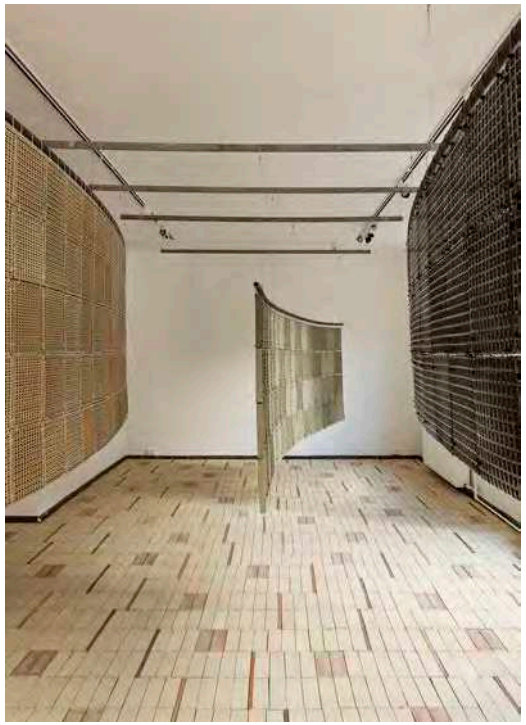
• GESAMTKUNSTVÆRKSTED 20/3 - 26/4 2025
En totalinstallation i farven blå skabt af det tværfaglige udstillingsfællesskab BLÅ HÅND.

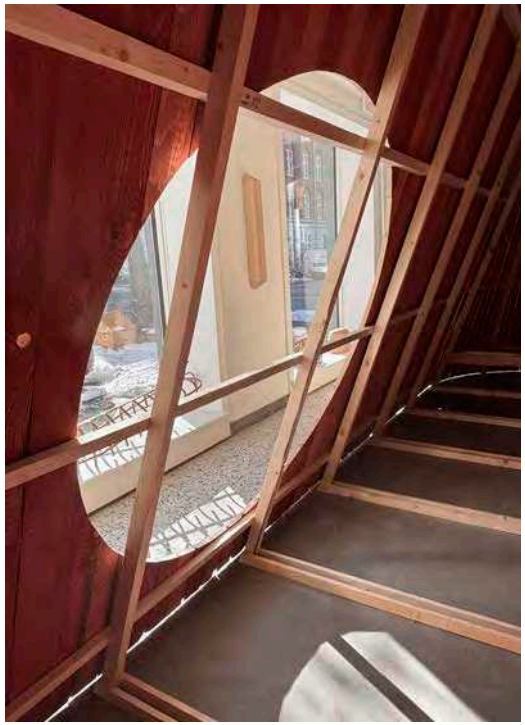
• FRAGMENT 11/9 - 18/10 2025
Arkitekt Petra Gipp - kroppens sansninger støbt i gips.

• WEAVING EARTH 6/11 - 13/12 2025
Keramiker Davide Ronco & designer Pablo Dorigo

• ARKETYPER 5/2 - 14/3 2026
Designer/kunstner Eske Rex & arkitekt Maria Mengel

• GENANVENDELSENS POESI 9/4-23/5 2026
Gruppeudstilling om genanvendelsens potentialer.

WEAVING EARTH_Ronco og Dorigo_foto: Laura Stamer_2025

ARKETYPER_foto: Eske Rex og Maria Mengel_2026

GESAMTKUNSTVÆRKSTED_Blå Hånd_foto: Laura Stamer

GENANVENDELSENS POESI_foto: Laura Stamer_2026

BUDGETSKABELON, PROJEKTTILSKUD

Ansøgning om tilskud fra Kultur-, Fritids- og Borgerserviceudvalget

Center for Kultur- og Fritidsaktiviteter
Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen

Det er en forudsætning for udbetaling af Københavns Kommunes projekttilskud at tilskudsmodtager udarbejder et budget, der er opstillet i overensstemmelse med denne budgetskabelon. Budgettet skal godkendes af Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen.

Alle felter markeret med gult skal udfyldes. Der må gerne tilføjes linjer, under såvel indtægter som udgifter. Såfremt I ikke har indtægter fra eksempelvis fonde, honorarer eller billetindtægter, skriver i 0 i feltet ud for.

Tilskudsmodtager skal agere økonomisk forsvarligt i alle dispositioner, som påvirker tilskuddet fra kommunen. Det indebærer at berettigede indtægter oppebæres og, at der ikke påføres udgifter, som kunne være undgået gennem en sparsommelig, produktiv og effektiv ressourceanvendelse.

Aflyses eller ændres væsentlige dele af projektet, fx overordnet program, lokation, afholdelsesperiode eller organisering, skal ændringerne og et revideret budget godkendes af Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen. Ændringerne og det reviderede budget skal godkendes af Kultur-, Fritids- og Borgerserviceforvaltningen.

Tekst i kursiv er vejledningstekst.

Tilskudsmodtagers navn:	TIL:VÆRKS - Udstillingssted for arkitektur, design og kunsthåndværk
CVR:	45128466
Projektets navn:	TEGNINGENS ÅR I TIL:VÆRKS

Projektperiode start (dd.mm.åååå):	04/01/2027
Projektperiode slut (dd.mm.åååå):	17/12/2027
Projektperioden er lig med udgiftsperioden, dvs. den starter når de første udgifter afholdes og slutter, når den sidste udgift er afholdt.	

Budgettet vedrører budgetår (åååå):	01/01/2027 - 31/12/2027
Dato for indsendelse af budget (dd.mm.åååå):	31/12/2027

Indtægter	**Samlet budget**	**Budget året før (hvis der er givet tilskud)**	*Notér om beløbet er ansøgt eller allerede bevilliget.*
Ansøgt tilskud fra Kultur-, Fritids- og Borgerserviceudvalget	**50.000,00 kr.**		*Ansøgt*
Øvrige tilskud, specificeret *(herunder øvrige tilskud fra Københavns Kommune, fra fonde, sponsorer mm.):*			
Nykredit Spar Nord	45.000,00 kr.		*Bevilliget*
Statens Kunstfond arkitekturudvalget	80.000,00 kr.		*Ansøgt*
Honorarer			
Billetindtægter			
Øvrige indtægter, specificeret			
INDTÆGTER I ALT	**175.000,00 kr.**	**0,00 kr.**	

Udgifter	Samlet budget	Budget året før (hvis der er givet tilskud)
Posterne er eksempler, der kan ændres efter behov, men I skal oplyse til hvad I ønsker at anvende det ansøgte tilskud til.		
Løn og honorarer / undervisning og oplæg. Eksterne	77.500,00 kr.	
Konsulentudgifter / konkurrencer	59.500,00 kr.	
Materialeudgifter / samskabelsesværk	38.000,00 kr.	
Transportudgifter		
Opholdsudgifter		
Fortæring, herunder møder		
Diverse repræsentation		
PR og markedsføring		
Kontorhold (telefon, porto mv.)		
Revisionshonorar		
Øvrige udgifter, specificeret:		
UDGIFTER I ALT	**175.000,00 kr.**	**0,00 kr.**

RESULTAT	Samlet budget	Budget året før (hvis der er givet tilskud)
I ALT	**0,00 kr.**	**0,00 kr.**

Kommentarer/forbehold:
Vi søger løbende nye fonde, hvis vi får afslag eller modtager mindre beløb end vi har ansøgt om.

Thi Dencker_SAMLINGER_foto: Laura Stamer_2023

UDVALGTE UDSTILLINGER I TIL:VÆRKS 2023-26

ARKITEKTUR, DESIGN & KUNSTHÅNDVÆRK

TIL:VÆRKS 23/02-09/04 2023
JACOB SEBASTIAN BANG

Arkitekt Jacob Sebastian Bang var den første udstiller i TIL:VÆRKS. En retrospektiv udstilling der viste Jacobs kontinuerlige arbejde med arkitektonisk repræsentation indenfor tegning, model, objekt og rumlighed. Fra rumlige installationer til det lille lak stempel. Jacob arbejder desuden gerne med udstillingen som en proces, hvor det rumlige undersøges, ved at objekterne bliver sat op på forskellige måder i løbet af udstillingsperioden.
Ud over sin kunstneriske praksis er han lektor og programleder for Bachelorprogrammet "Helhed og Del" ved Institut for Bygningskunst og Design på KADK, hvor han bla. underviser i metoder til udvikling af kunstneriske skitseringsprocesser.

Værket er udført i samarbejde med Anne Romme

WUNDERKAMMER_Foto Laura Stamer_2003

WUNDERKAMMER_Foto Laura Stamer_2023

WUNDERKAMMER_Foto Laura Stamer_2023

WUNDERKAMMER_Foto Laura Stamer_2023

WUNDERKAMMER_Foto Laura Stamer_2023

TIL:VÆRKS 27/4-11/6 2023
COMMON GROUND

Udstillingen viste kunstnerisk bearbejdning af rumligheder og materialer. Arkitekter, der arbejder med objekter; kunstnere, kunsthåndværkere og designere der arbejder med arkitektur, landskab og rum som inspiration. COMMON GROUND indrammer slægtskabet mellem arkitektur, design, kunst og kunsthåndværk, og viser samtidig bredden i udtryk – fra det super forfinede håndværk til den rå og håndholdte materiale bearbejdelse. Fra det lette og svævende til det robuste og tunge. Fra det der fanger lyset til det der lyser op i mørket.

Udstillere: Manuel Canu (1979), Louise Sass (1965), Ane Lykke (1967), Mette Ussing (1943), Lasse Folke (1981), Kasper Kjeldgaard (1983), Mette Marie Ørsted (1952), Frederik Gustav (1992/1992), Eske Rex (1977), Erik Krogh (1942-2023).

COMMON GROUND_foto: Laura Stamer_2023

COMMON GROUND_foto: Laura Stamer_2023

COMMON GROUND_foto: Laura Stamer_2023

COMMON GROUND_foto: Laura Stamer_2023

COMMON GROUND_foto: Laura Stamer_2023

COMMON GROUND_foto:Laura Stamer_2023

TIL:VÆRKS 26/10-3/12 2023

THI DENCKER M.FL.

Udstillingen SAMLINGER, viste arkitekttegnestuen THI DENCKER's undersøgende arbejde i spændingsfeltet mellem arkitektur og forskning. Udstillingen formidlede det helt centrale i deres virke – at søge inspiration til bæredygtigt byggeri i traditionel byggeskik og opdatere denne viden til nutidens produktionsmetoder – formidlet taktilt og håndgribeligt via deres omfattende modelarbejde. Titlen, SAMLINGER, refererer både til udstillingens fokus på træsamlinger i 1:1 og til samlingen af tegnestuens modeller, der som helhed er et udtryk for deres bærende metode. Skalamodeller fra tidligere projekter, som alle har træet som bærende element, og flere med undersøgelser af stampet lerjord som et opdateret moderne byggemateriale.
Tømmerkontruktionen i 1:1 er udført af Winther A/S Snedker- og Tømrermestre. De traditionelle træsamlinger er udført i samarb. med arkitekt MAA og lektor Søren Vadstrup.

Thi Dencker_SAMLINGER_foto: Laura Stamer_2023

Thi Dencker_SAMLINGER_foto: Laura Stamer_2023

Thi Dencker_SAMLINGER_foto: Laura Stamer_2023

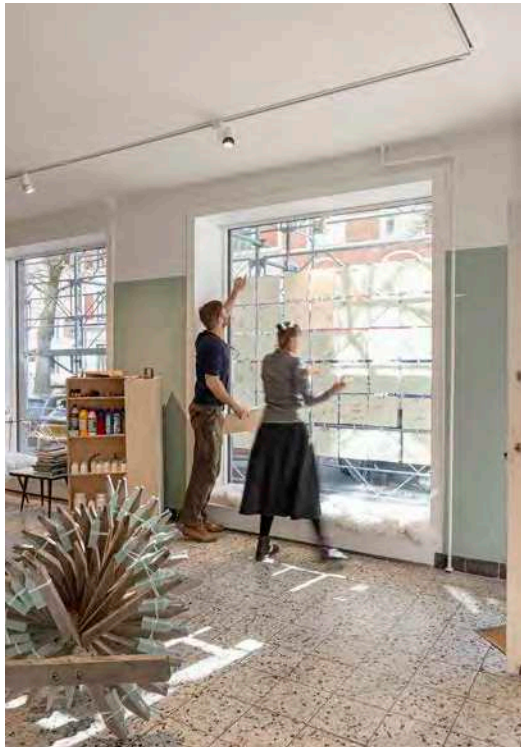
Thi Dencker_SAMLINGER_foto: Laura Stamer_2023

TIL:VÆRKS 14/3-13/4 2024
EVERYDAY STUDIO

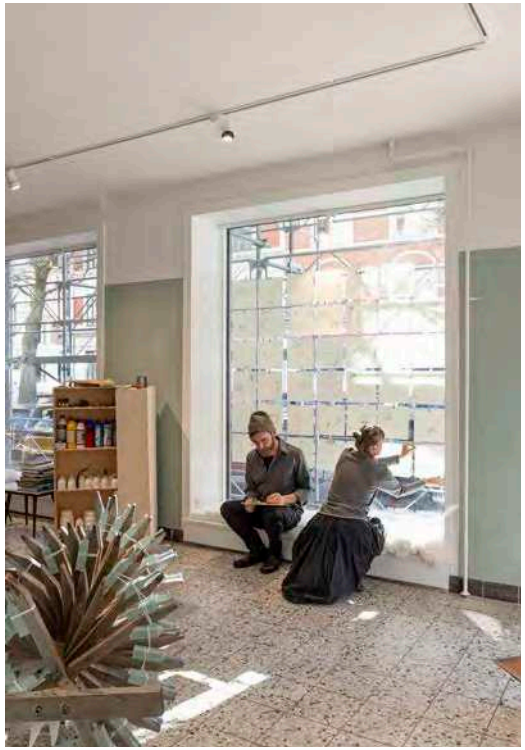
OPLAGT OG USYNLIG var arkitektduoen EVERYDAY STUDIOs første soloudstilling og skabt unikt til TIL:VÆRKS. Med udstillingen undersøgte tegnestuen relationen mellem vores samtid og de værktøjer vi har til rådighed. EVERYDAY STUDIO udforskede gennem en serie af workshops udviklingen af værktøjer, der kan åbne for mere intuitive problemløsninger.

Workshops og samskabelse er en integreret del i udviklingen af EVERYDAY STUDIOs projekter. Tegnestuen flyttede i udstillingsperioden ind i lokalet, og omdannede udstillingsrummet til et åbent værksted og inddrog således de besøgende i deres unikke arbejdsproces. Udover de akkumulerede resultater af de inviterede workshops, rummede udstillingen et bredt udsnit af tegnestuens skalamæssigt alsidige projekter og sanselige univers.

Titlen OPLAGT OG USYNLIG refererer til, at de bedst egnede løsninger ofte ikke er umiddelbart synlige og tilgængelige. EVERYDAY STUDIO vil sætte fokus på det fænomen at problematikker ofte først løser sig selv, når man giver slip på at løse dem. Titlen beskriver også udstillingens fokus på deres redskabers åbne funktion. Strandrullen er f.eks. ikke et oplagt redskab til at løse et konkret problem – men den stiller sig til rådighed og pirrer nysgerrigheden bla. via det gedigne håndværk og dens komplekse struktur. Den inviterer til at strandgæsten udforsker dens funktion.
De nye redskaber skabt til udstillingen, vil på samme måde have en åben funktion og invitere de besøgende til at være med til at definere funktionen – og måske lede frem til nye redskaber. EVERYDAY STUDIO vil bygge undersøgende strukturer i rummet, som i løbet af udstillingen får ny mening.

Everyday Studio_workshopevaluering_foto: Laura Stamer_2024

Workshopevaluering og strandrullen_foto: Laura Stamer_2024

Everyday Studio_OPLAGT OG USYNLIG_Workshop_foto: Laura Stamer_2024

Everyday Studio_OPLAGT OG USYNLIG_Workshop_foto: Laura Stamer_2024

TIL:VÆRKS 29/8-12/10
AMANDA BETZ

Med en baggrund som arkitekt og kunsthåndværker, har Amanda Betz specialiseret sig i at arbejde med papir. Via klip og foldninger og ved at skabe alt fra belysningsdesign til væghængte papir-tableauer, har Amanda Betz's praksis bevæget sig langsomt og detaljeret ind i papirpulpen. Med VANDETS MÆRKE arbejder hun sig helt ind under huden på papiret via en kunstnerisk udvikling af vandmærket. Hun har i sit virke fokus på kulturbærende sammenhænge og hun benytter papiret, som en konstruktion og optik til at se verden igennem. Udstillingen sætter fokus på papirets historiske betydning og Betz undersøger papiret som både taktilt, håndværksmæssigt og kulturelt fænomen, set igennem vandmærket og det forsvindende håndværk bag – filigranologi.
Amanda fik tildelt en Design Award for udstillingen.

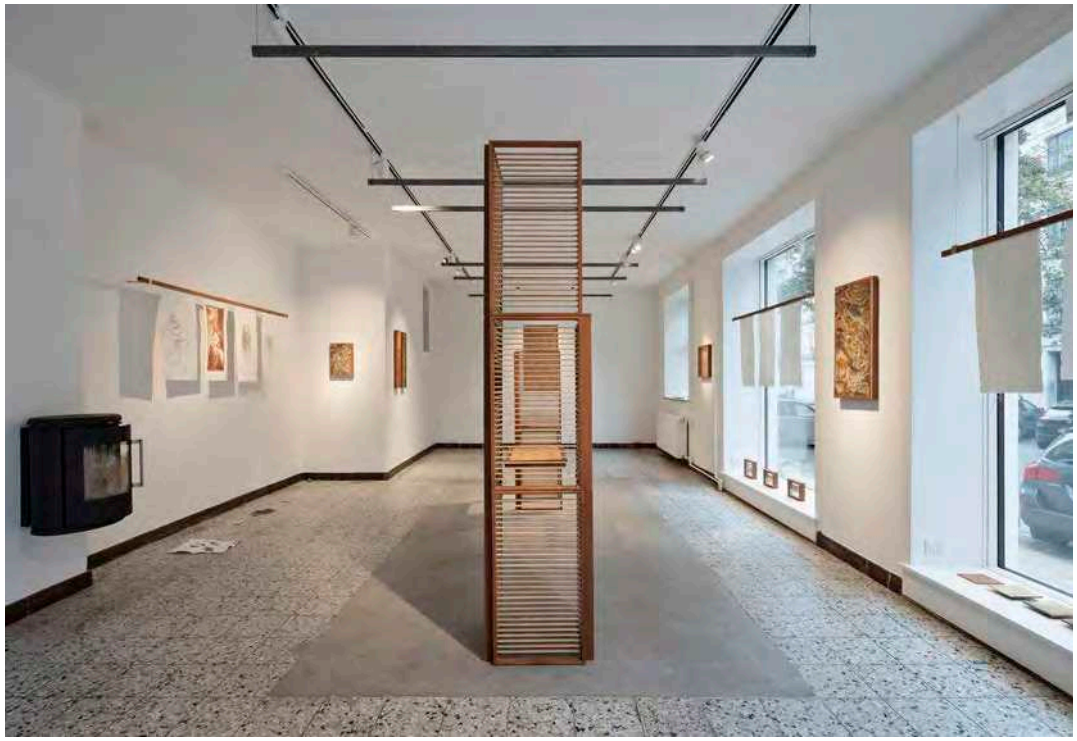
Amanda Betz_Installation af værker i håndlavet og vandmærket papir samt af redskaber til fremstillingen af papiret_ foto: Laura Stamer

Amanda Betz_VANDETS MÆRKE_ foto: Laura Stamer_2024

Amanda Betz_Håndlavet papir med fotogravure, broderede tekststykker af Tycho Brahe og portræt af Sophie Brahe_ foto: Laura Stamer

Amanda Betz_Installation af værker i håndlavet og vandmærket papir samt af redskaber til fremstillingen af papiret_ foto: Laura Stamer

TIL:VÆRKS 20/3 - 26/4
BLÅ HÅND

BLÅ HÅND består af en gruppe kunsthåndværkere og designere med hvert deres fagspeciale: Helle Rude Trolle, Helle Vibeke Jensen, Mette Salomonsen, Malene Kristansen, Maria Hagerup og Joy Vasiljev. Med udstillingen GESAMTKUNSTVÆRKSTED skabte BLÅ HÅND et rum helt i blåt, i mange nuancer. Udstillingen bestod af en eklektisk samling af objekter udført i vævning, tekstiltryk, broderi, grafisk design, tegning, bogbinding, håndlavet papir, papirgarn, ler, offsettryk, foto oma. Med dagligstuen som hovedtema – skabte de en sanselig oplevelse der kombinerede æstetik, symbolik og kultur.
BLÅ HÅND var, som en del af udstillingens totaloplevelse, tilstede i rummet i udstillingsperioden. De skabte et inviterende, mangfoldigt og transformativt rum, i mødet publikum og via workshops, talks, ugentlige meditationer oma.

GESAMTKUNSTVÆRKSTED_Helle Rude Trolle_2025

GESAMTKUNSTVÆRKSTED_Blå Hånd_foto: Laura Stamer_2025

GESAMTKUNSTVÆRKSTED_Blå Hånd_foto: Laura Stamer

GESAMTKUNSTVÆRKSTED_Helle Rude Trolle_2025

GESAMTKUNSTVÆRKSTED_Blå Hånd – på billedet: Helle Vibeke Jensen og Maria Hagerup_foto: Laura Stamer_2025

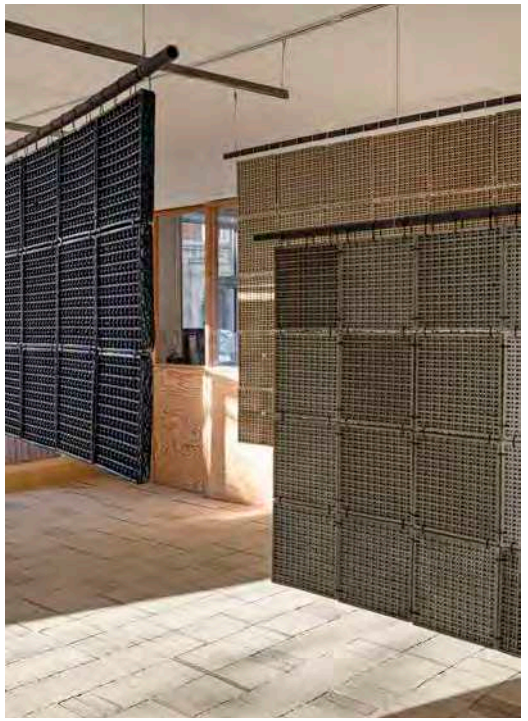
TIL:VÆRKS 6/11 - 13/12 2025

DAVIDE RONCO & PABLO DORIGO

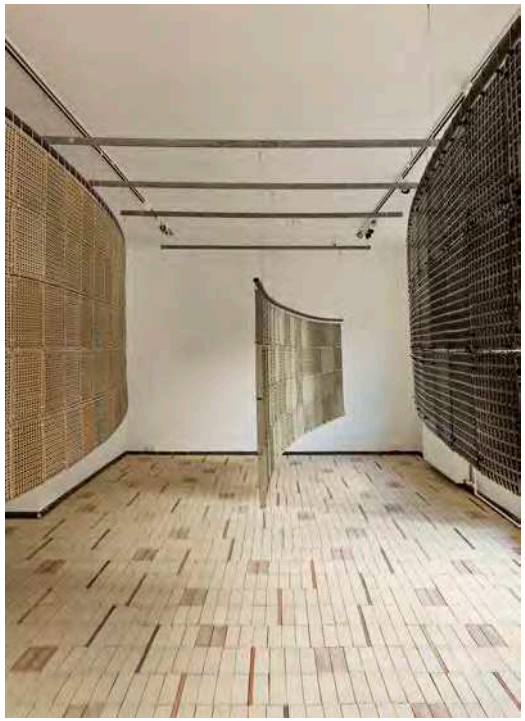
Davide Ronco (IT) og Pablo Dorigo (IT) arbejder med henholdsvis keramisk kunsthåndværk og industrielt design, begge med base i København. Deres samarbejder ligger i spændingsfeltet mellem skulpturelle objekter og design/kunsthåndværk og de har siden 2020 udstillet fælles værker.

WEAVING EARTH er Ronco & Dorigos første samarbejde om værker til serieproduktion. Udstillingens keramiske objekter er udviklet under duoens residencies på Terraformae, forskningscentret for den historiske italienske terracottafabrik S. Anselmo. Udviklingen af elementerne og udstillingen har trukket på alle Ronco & Dorigos fagligheder og kunstneriske udtryk: industrielt design, kunsthåndværk, skulptur og installation. De har, via både traditionelle og moderne teknikker, villet udforske tegl produktionen. Visionen er derefter at skabe en rumlig installation i TIL:VÆRKS med de frembragte emner.

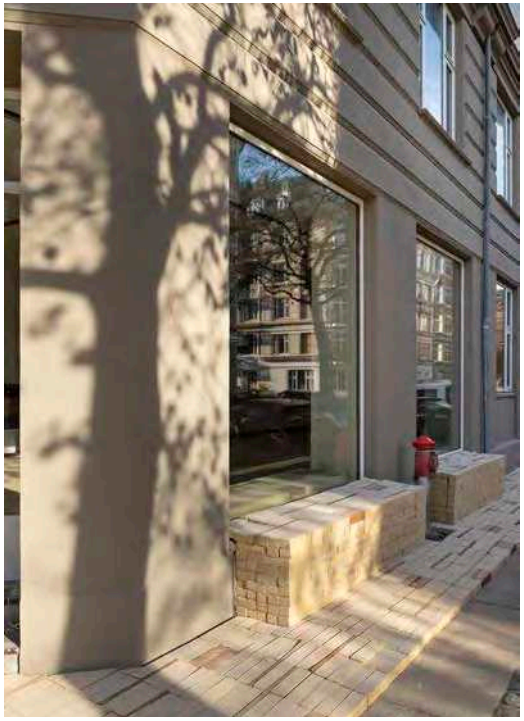
WEAVING EARTH indeholder tre modulære keramiske elementer. Elementerne er tegnet til at indgå i arkitektoniske sammenhænge. Og de vil afspejle tre forskellige aspekter ved produktionen på teglfabrikken: traditionelle håndværksmetoder, moderne 3d printning og alle produktioners akilleshæl: affald og restproduktion. Duoen har ønsket at frembringe en lethed ved keramikken og en fornemmelse af en struktur, der har et vævet eller strikket udtryk og derved have mulighed for at kunne skabe en rumlig, transparent og tekstillignende membran.

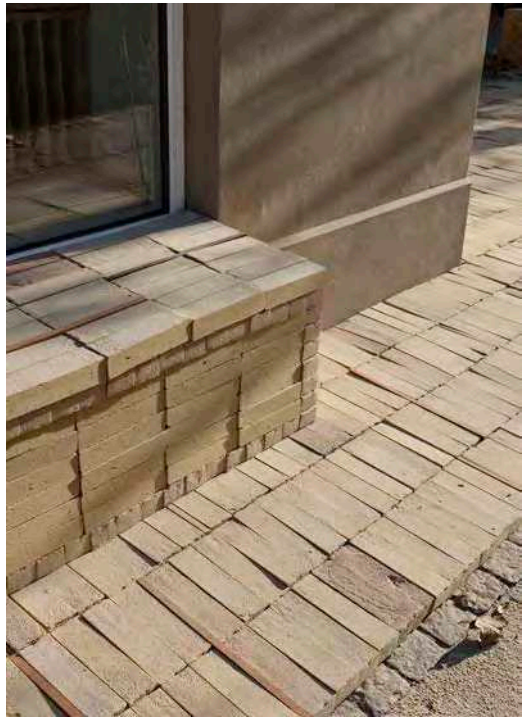
WEAVING EARTH_foto: Laura Stamer_2025

WEAVING EARTH_foto: Laura Stamer_2025

WEAVING EARTH_foto: Laura Stamer_2025

WEAVING EARTH_foto: Laura Stamer_2025

WEAVING EARTH_foto: Laura Stamer_2025

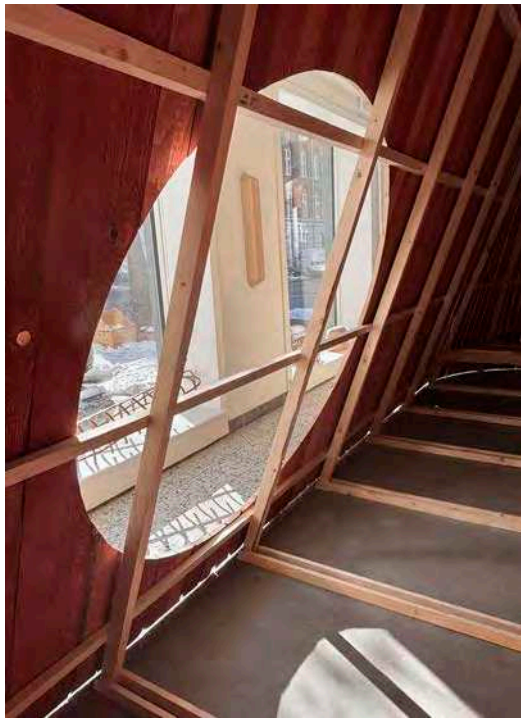
TIL:VÆRKS 5/2 - 14/3 2026

ESKE REX & MARIA MENGEL

Eske Rex og Maria Mengel har gennem to årtier haft hvert deres selvstændige virke. Med udstillingen ARKETYPER viser de for første gang deres fælles praksis i en separatudstilling. Deres selvbyggede hus i Københavns Sydhavn (2025) danner ramme om både hjem, tegnestue og atelier og fungerer som et beboet hverdagseksperimentarium, hvor deres forskellige fagligheder mødes i en legende helhed.
Udstillingen ARKETYPER gror ud af deres fælles hjem, hverdag, samarbejder og rejser, i en dialog om det betydningsbærende i vores materialer, håndværk og rum. Ved at integrere inspiration fra deres studieture til bl.a. Etiopien, Nepal og Peru, undersøger de hvordan arketypiske former, universielle hverdagsritualer og genstande kan omsættes i en nutidig kunsthåndværkspraksis.

Udstillingen har tre elementer: et rumlig greb, objekter og møbler. Alle dele trækker tråde til deres eget hus, hvor de har arbejdet med traditionelle trækonstruktioner og forskellige geometriske lys-åbninger og udskæringer – cirklen, halvcirklen, kvadratet og kilen.

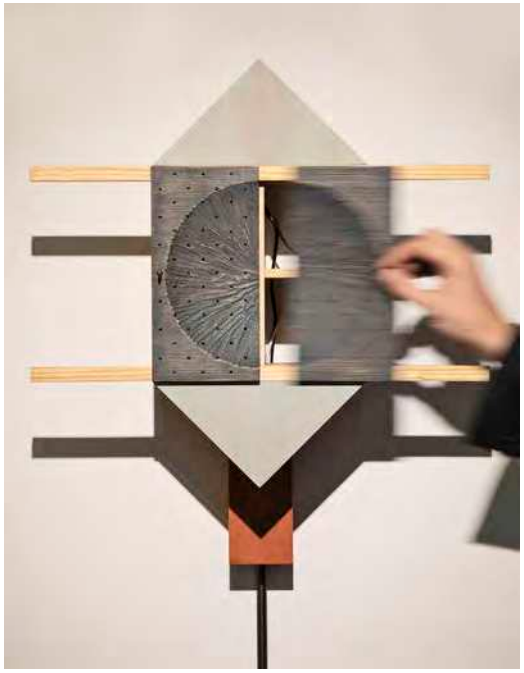
Hovedgrebet i udstillingen er etableringen af et rum i rummet. Konstruktionen udspringer af en enkel geometrisk undersøgelse, der balancerer mellem at være objekt og arkitektur – som en hybrid mellem et telt og et kirkerum. I dialog med de skabte rum indgår række objekter i træ, der befinder sig i et felt mellem hverdagen og det ophøjede. De taler sammen med den rumlige konstruktion uden at spejle den direkte.
Møblerne udspringer af træ som materiale, og i et traditionelt håndværk, hvor konstruktion, samlinger og proportioner er bærende. Møblerne er tænkt som brugsting, men fremstår samtidig som skulpturelle taktile objekter med tydelig karakter og personlighed. På én gang gammeldags og moderne, velkendte og fremmede.

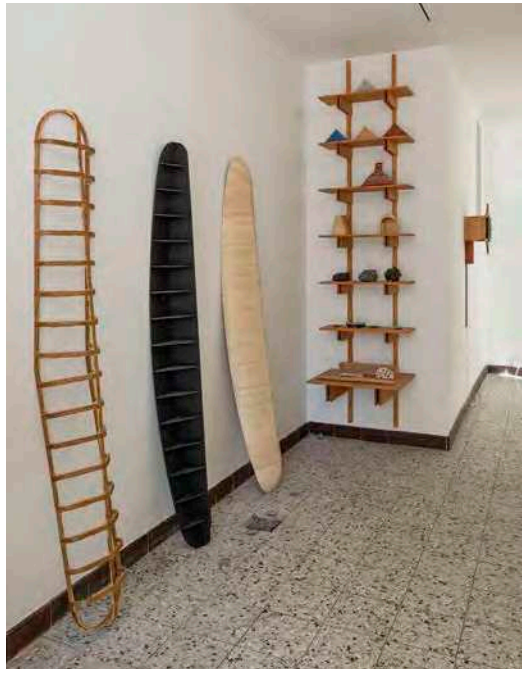
ARKETYPER_foto: Eske Rex og Maria Mengel_2026

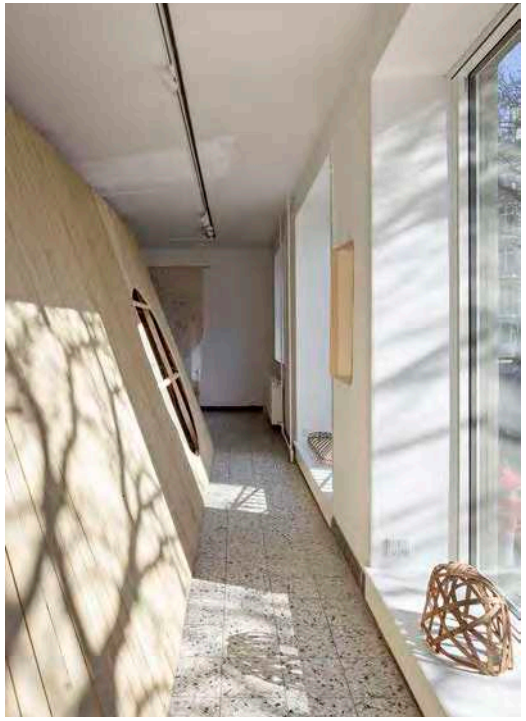
ARKETYPER_foto: Laura Stamer_2026

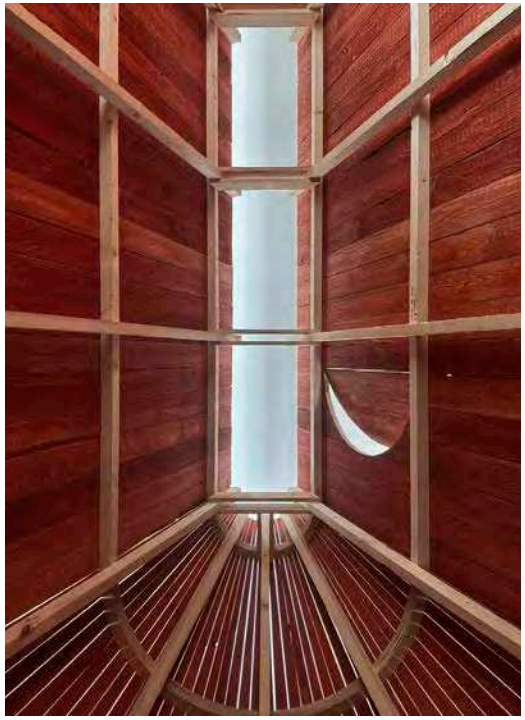
ARKETYPER_foto: Laura Stamer_2026

ARKETYPER_foto: Laura Stamer_2026

ARKETYPER_foto: Laura Stamer_2026

ARKETYPER_foto: Eske Rex og Maria Mengel_2026

TIL:VÆRKS 9/4 - 23/5 2026

GENANVENDELSENS POESI

Med udstillingen GENANVENDELSENS POESI stilles skarpt på en radikal cirkulær praksis, der ser på det byggede miljø som et sluttet økosystem. Hvad sker der hvis vi, i stedet for at se et byggestop som en begrænsning, ser nysgerrigt og legende på potentialet i den overflod vi allerede står midt i? Fem tegnestuer svarer på hvilke kulturelle, teknologiske, æstetiske og poetiske potentialer denne praksis rummer.

PIHLMANN ARCHITECTS viser med *Biopsying into Protocolling: Artificial Facts and Material Figures* hvordan AI-assisteret databearbejdning kan udnyttes til at understøtte transformation og genanvendelse af den eksisterende bygningsmasse. Katalogiseringen bliver et redskab i implementeringen af en radikal genanvendelsesstrategi. Samme præcise katalogisering ligger til grund for RECRAFT DESIGN STUDIOs arbejde. Her sammensættes brudte og kasserede stenfragmenter og rester fra køkkener til nye vægelementer i værket *What remains, builds.* Her fokuseres på at producere ensartede elementer med målbare egenskaber i et sluttet materiale- og bygningsmæssigt økosystem.

SLAATTO MORSBØL viser med *Opbrud* hvordan kasserede teglsten, gennem forskellige grader af kultivering kan genoptages i det arkitektoniske kredsløb. De undersøger hermed, hvor meget forarbejdning der skal til for at forløse et materiales iboende kvalitet. SPOLIA STUDIO viser med *Tilovers*, hvordan en ny form for arkitektonisk og materialemæssigt gehør kan tilføre atmosfære og løfte profane bygningers poetiske potentiale. Hvordan materialer anvendt i nytænkte funktioner og uventede positioner genkendes og bidrager til fortællingen om bygningsmassens stofskifte. WIEBKE NEYMEYR og SØREN NIELSEN undersøger med værket *Kleiderwand* hvordan væveteknik kan omdanne affald fra tekstilbranchens ekstreme overforbrug til arkitektoniske elementer, og dermed udvide det byggede miljøs materialemæssige økosystem.

Recraft Design Studio og Wiebke Neymeyr_foto: Laura Stamer

Recraft Design Studio, Slaatto Morsbøl og Wiebke Neymeyr

Slaatto Morsbøl_foto: Laura Stamer_2026

Recraft Design Studio_foto: Laura Stamer

Spolia Studio, Wiebke Neymeyr, Slaatto Morsbøl og Pihlmann Architects_foto: Laura Stamer_2026

Forskønnelsen

DIPLOM

TIL:VÆRKS

DAVID BÜLOW
ELSE-RIKKE BRUUN

I et tidligere vaskeri på hjørnet af Livjægergade og Willemoesgade ligger det smukkest tænkelige udstillingssted for arkitektur, design, kunst og kunsthåndværk.

Et lyst og højloftet rum, der ikke kun forskønner gadebilledet og løfter kvarteret, men også emmer af livfulde og sanselige eksperimenter med rumlighed, former og materialer. Æstetiske, kunstneriske og metodiske eksperimenter som befrugter hinanden på kryds og tværs af fag og ideologisk skoling.

I udstillingerne kommer man tæt på det hele, både ideer og arbejdsprocesser. Man kan røre de udsøgt kuraterede ting med hænderne og øjnene. Der er ild i brændeovnen. Stedet rummer en sjælden nænsomhed.

Man føler sig velkommen.

TIL:VÆRKS interesserer sig for værket, det ligger i navnet, men ikke i en selvhøjtidelig eller ophøjet forstand. Udstillingerne er båret af en undersøgende, og for de besøgende opløftende, begejstring for værkets tilblivelse i materiale og konstruktion.

Stifterne, arkitekterne David Bülow og Else-Rikke Bruun, har ønsket at skabe et eksklusivt arbejdende udstillingsværksted i et forsøg på at pege på andre og for verden mindre ødelæggende løsninger end de sædvanlige, voldsomt vækstorienterede, digitale og industrialiserede fremstillingsteknikker i arkitektur og design.

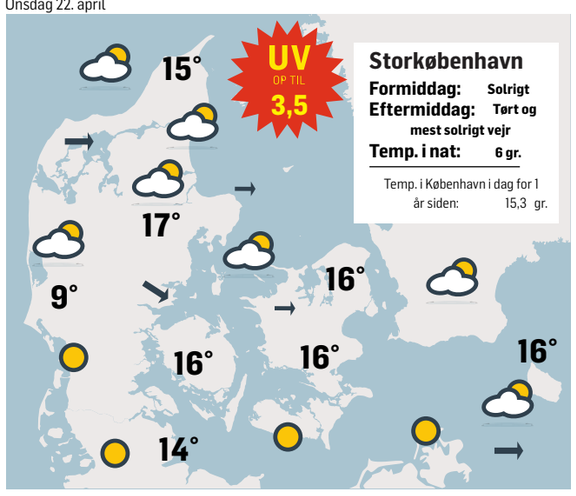
Stedet viser os, at arkitektur og byggeri er for mennesker. Og at det lykkes bedst, når der arbejdes i fællesskaber, der hviler på erfaring og viden fra mange forskellige fagligheder og håndelag.

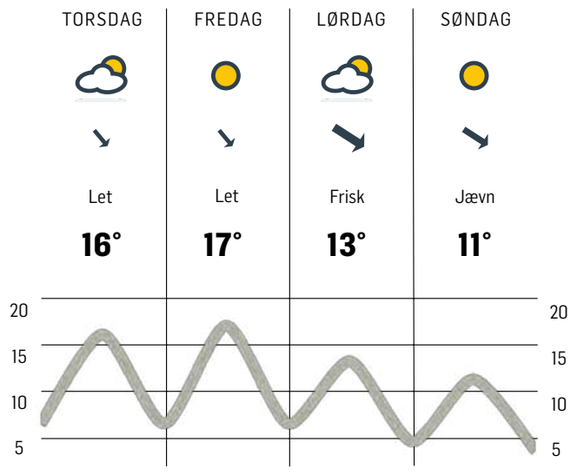
Hånd og ånd må være overskriften på arbejdet der lægges for dagen i TIL:VÆRKS.

Vejret i dag

Delvist skyet og tørt vejr med lidt eller nogen sol. Temp. mellem 9 og 17 grader.

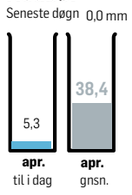
Onsdag 22. april

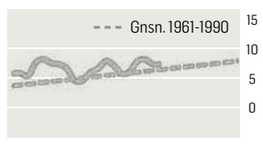
Nedbør

Seneste døgn 0,0 mm

Temperatur i april

Døgnets middeltemperatur i Kastrup til i går

Sol

Op 5.48 **Ned** 20.28

Dagens længde 14 t. 40 min.

Dagen tilt. m. 7 t. og 38 min.

Måne

Op 8.26 **Ned** 2.51

tiltagende

Målinger for København

Vejret i verden

Temperaturer **i dag**

kl: klart	rg: regn	tg: tåge	ha: hagl
hs: halvskyet	rb: regnbyger	sn: sne	is: isslag
sk: skyet	to: torden	sb: snebyger	sl: slud

Aberdeen	9	hs	Helsinki	16	hs	New Delhi	41	kl
Algier	26	hs	Ho Chi Minh	33	hs	New York	14	rb
Amman	22	kl	Hongkong	28	hs	Nice	17	rb
Amsterdam	16	kl	Honolulu	29	hs	Nicosia	23	kl
Antalya	20	hs	Islamabad	35	hs	Nordkap	2	sn
Athen	24	hs	Istanbul	12	rg	Nuuk	3	sl
Auckland	16	hs	Jakarta	33	to	Oslo	19	hs
Bagdad	27	kl	Jerusalem	21	kl	Palermo	21	kl
Bali	32	to	Johannesburg	21	rg	Paris	19	hs
Bangkok	36	kl	Kabul	22	rg	Perth	22	hs
Barbados	32	rb	Kairo	28	kl	Phuket	35	rb
Barcelona	21	hs	Kangerlussuaq	9	rb	Porto	18	hs
Beijing	23	hs	Karachi	33	kl	Prag	14	kl
Beirut	19	kl	Kathmandu	32	hs	Qaanaaq	-12	kl
Beograd	15	hs	Kyiv	14	hs	Reykjavik	10	sk
Bergen	11	hs	Kiruna	8	hs	Rhodos	22	hs
Berlin	17	kl	Korfu	22	rb	Riga	12	hs
Bogotá	17	to	Kreta	22	kl	Rio de Janeiro	29	kl
Bordeaux	27	hs	Kuala Lumpur	33	rb	Riyadh	31	hs
Boston	9	rb	Kuwait	28	kl	Rom	21	hs
Bratislava	15	hs	Lanzarote	22	hs	San Francisco	18	rb
Brazzaville	33	rg	Las Palmas	21	rb	Santiago	18	kl
Brisbane	26	rb	Las Vegas	25	hs	Sao Paulo	27	kl
Bruxelles	17	kl	Lillehammer	15	hs	Sarajevo	12	rb
Budapest	16	hs	Lima	24	hs	Seattle	15	rb
Buenos Aires	21	kl	Lissabon	20	hs	Seoul	20	hs
Bukarest	14	hs	Liverpool	17	hs	Sevilla	28	hs
Calgary	10	rb	Ljubljana	15	hs	Shanghai	20	rg
Caracas	28	rg	London	15	hs	Singapore	32	rb
Cape Town	21	hs	Los Angeles	22	hs	Skt. Petersborg	11	hs
Casablanca	22	hs	Luxembourg	15	kl	Sofia	12	rb
Chamonix	21	hs	Lyon	20	hs	Stockholm	16	hs
Chicago	21	hs	Madeira	17	hs	Strasbourg	19	kl
Christchurch	10	rb	Madrid	24	hs	Sydney	21	hs
Dakar	24	kl	Malaga	28	kl	Tallinn	9	hs
Damaskus	23	kl	Maldiverne	34	hs	Tasiilaq	4	sk
Dar es-Salaam	32	rb	Mallorca	24	hs	Teheran	22	kl
Donetsk	13	hs	Malmø	17	kl	Tel Aviv	23	kl
Dubai	35	hs	Malta	27	kl	Tenerife	23	hs
Dublin	12	hs	Manchester	15	hs	Tokyo	22	hs
Edinburgh	11	hs	Manila	35	hs	Toronto	15	hs
Eilat	31	kl	Marrakesh	30	hs	Tórshavn	11	hs
Faro	21	hs	Marseille	22	rb	Tunis	25	hs
Firenze	20	kl	Melbourne	25	hs	Ulan Bator	15	hs
Frankfurt	17	kl	Mexico By	25	to	Vancouver	15	hs
Genève	18	hs	Miami	26	hs	Venedig	18	hs
Glasgow	12	hs	Milano	20	hs	Vilnius	14	hs
Goa	36	kl	Montreal	11	hs	Warszawa	15	hs
Göteborg	15	hs	Moskva	13	hs	Washington	22	hs
Hamburg	16	kl	München	14	kl	Wien	16	hs
Hanoi	32	hs	Nairobi	25	rg	Zagreb	16	hs
Havana	31	rb	Narsarsuaq	10	hs	Zürich	16	kl

SØLV &

KØBES

Lundin

Vester Voldgade 21 • København V

tlf. 33 13 21 11

De unge nægter at tegne huse eller arbejde for tegnestuer, der sviner med planetens ressourcer

Ny udstilling viser opløftende perspektiver for fremtidens arkitektur. Ny Carlsberg Fondet, Statens Museum for Kunst eller Louisiana burde aflægge et besøg.

UDSTILLING

KARSTEN R.S. IFVERSEN

Genanvendelsens poesi. Til:værks. Livjægergade 28. Til 23. maj. Deltagere: Wiebke Neymeyr og Søren Nielsen, Recraft Design Studio, Spolia, Pihlmann og Slaatto Morsbøl

♥♥♥♥♥♡

Solen skinner ind i et tidligere vaskeri på hjørnet af Willemoesgade og Livjægergade, hvor galleriet Til:værks ligger.

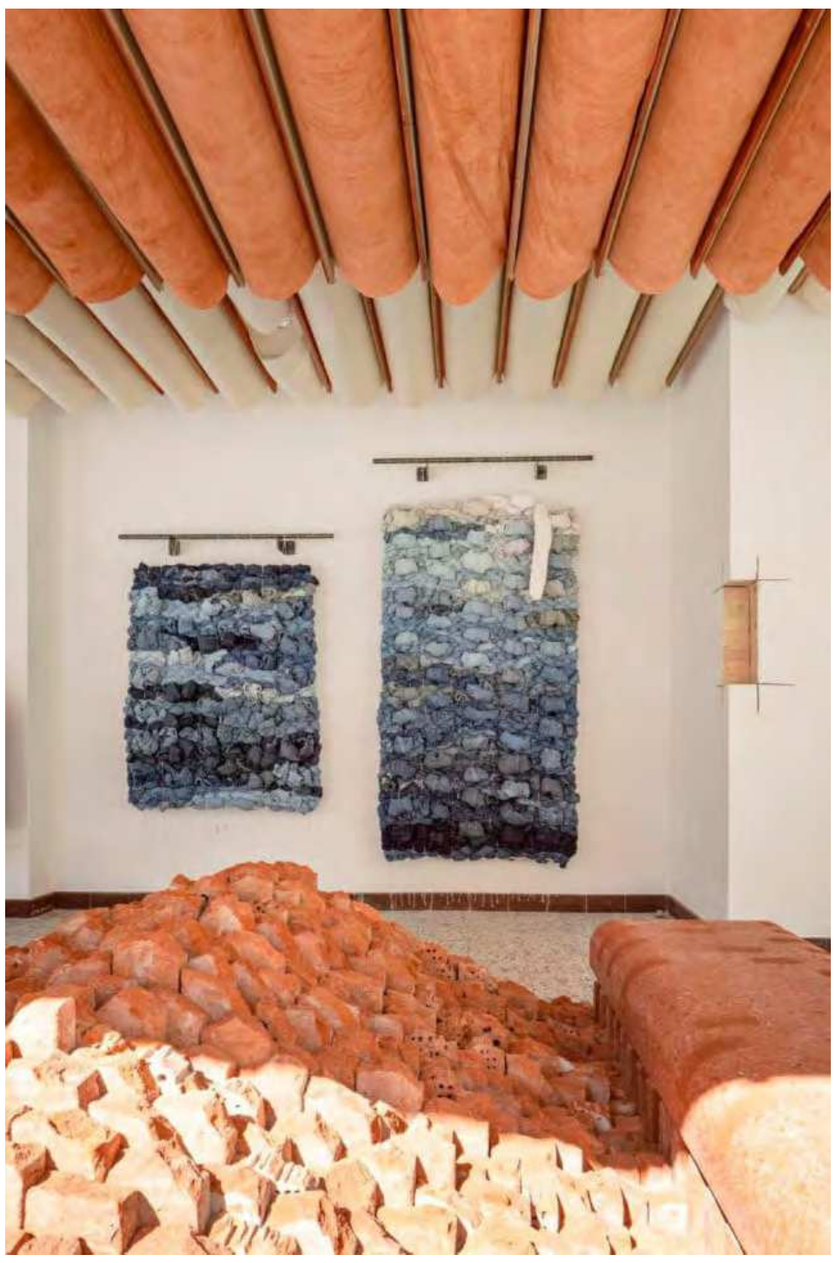
Her kan man se, hvad fremtiden bringer, når planeten snart er tømt for nye byggematerialer, og vi er henvist til at nøjes med det allerede byggede. Som i byen Clarise, der langsomt og vedvarende blev nedbrudt og genopbygget i Italo Calvinos fortællekreds 'De usynlige byer'.

Byggebranchen står midt i et paradigmeskifte, og det er ikke de store etablerede navne, der fører an. Det er de unge på skolerne. De nægter at tegne huse eller arbejde for tegnestuer, der sviner med planetens ressourcer.

Kasserede, knækkede mursten

Sådanne studerende er Thelma Slaatto og Cecilie Morsbøl, der har skabt 'Opbrud' – udstillingens helt vidunderlige, centrale installation af kasserede, knækkede mursten.

> Byggebranchen står midt i et paradigmeskifte, og det er ikke de store etablerede navne, der fører an

Knækkede mursten er skåret i små skiver og lagt som belægningssten, hvorfra ukurante stykker vokser op i et bjerg i Slaatto Morsbøls installation 'Opbrud'. Foto: Laura Stamer

Af dem har de skåret og bygget et tæppe af tegl. Med forskellige grader af forarbejdning byder det på glatte støbte bænke i hver ende og et inviterende bjerg af knoppede sten. Det er et tankevækkende værk om tid og bevægelse i et fast materiale udført med høj æstetisk præcision.

Tænk, at alt dette for lidt siden var byggeaffald!

De er ikke startet med en computer, men med håndværks- og materialeforståelse. Uden den kommer man ikke frem, når man igen skal bygge med brugte, ukurante bygningsdele.

Over deres smukke stentæppe hænger et nedhængt loft af bomuldslinned indfarvet af murstensstøv. Materialerne er høstet fra et supermarked, som tegnestuen Spolia er i færd med at forvandle til et kontorfællesskab. Kan de få en brandgodkendelse for de lofter, er det vejen frem. De er i hvert fald æstetisk godkendt herfra.

Taktilt møde i en materialebank

Arkitektens drømme flyder hverken længere fra en henkastet skitse på en middagsserviet eller opstår i computerens digitale tomrum – den flyder mellem fingrene i det taktile møde med en materialebank.

> Computeren skal ikke afvises. Den får bare en ny rolle

Men computeren skal ikke afvises. Den får bare en ny rolle: Bagest i lokalet viser den cirkulære arkitekturs superstjerne Søren Pihlmann, hvordan man ved hjælp af ai kan udnytte de ukurante genbrugsmaterialer, man er henvist til, når man høster i eksisterende bygninger.

Meget anskueligt har tegnestuen skåret huller i galleriets væg, brokkerne, der ligger på gulvet, er blevet skannet, og en skærm viser, hvordan de optimalt kan indgå i forskellige opbygninger af en ny mur.

Det er en koncentreret udstilling med opløftende perspektiver for fremtidens arkitektur. Kulturhistoriens vinger slår i udstillingen, og der er kunstnerisk slagkraft i det røde murstenstæppe.

Hvis jeg sad i Ny Carlsbergfondet, på Statens Museum for Kunst eller Louisiana, ville jeg lige spørge, hvad murstenslandskabet kunne erhverves for.

karsten.ifversen@pol.dk

Under loftet hænger Spolias tekstiler, og på væggen er brugte cowboybukser anvendt som muntre og dekorative akustikregulerende elementer skabt af Wiebke Neymeyr og Søren Nielsen. Foto: Laura Stamer

BERLINGSKE
ONSDAG 6. MAJ 2026

Gamle cowboybukser og knækkede mursten: Smukt og helstøbt resultat

Udstilling. 40 procent af vores CO_2-udledning kommer fra byggeriet, og derfor giver det mening at genanvende så meget som muligt i stedet for at bygge nyt. Men hvordan gør man det på en måde, der er smuk? Nogle af svarene findes i et lille galleri.

Genanvendelsens Poesi

★★★★★☆

Til Vaerks, Livjægergade 28, København Ø. Til 23. maj 2026.

Holger Dahl
htda@berlingske.dk

Et skønt, bølget landskab i røde mursten er blikfanget i det lille københavnske arkitekturgalleri Til Vaerks, - men der er mange andre sære ting at se:

Skærmvægge af sammenrullede cowboybukser, bølgende, nedhængte stoflofter, en stenvæg af knækkede fliser og et mystisk, men frapperende kvadratisk hul, skåret direkte ind i galleriets ene væg.

Det er et »undreland«, det her - noget, vi ikke har set før, men samtidig noget vi uden tvivl kommer til at se meget mere af i den kommende tid.

Det er nemlig den nye arkitektur - eller i hvert fald dens udtryk - der vises frem.

I de senere år har verdensarkitekturen fået et nyt fokus: Vi skal redde verden, »the ice is melting«, og alt det der.

Byggeriet står, hvis man tæller det hele med, for knap 40 procent af verdens CO_2-udledning, og det triste tal har naturligvis fået branchen til at tænke sig om.

Som det ene hovedspor forskes der i biobeton, jordhuler, tanghuse, svampesporer og andre innovationsdrevne veje ud af moradset, og som det andet har vi fået genbrugsdogmet.

»Byg intet nyt«, siger de mest radikale tilhængere af den idé.

»Byg om i stedet for at rive ned, genbrug alt, smid intet ud«, siger de unge arkitekter i dag og bygger deres huse som varierende udgaver af skrammelskulpturer på pallemøbler.

Vi ser flere og flere bygninger, der for eksempel bruger udtjente vindmøllevinger som facadeplader, eller som genanvender mursten, vinduesrammer og gamle gulve og på den måde skaber helt nye bygninger ud af de gamle materialer, der før i tiden bare røg i affaldscontaineren.

Det er der naturligvis noget interessant i, men det helt store spørgsmål er og bliver:

Er det virkelig sådan, det skal se ud?

Skal vi acceptere, at vores bygninger ligner patchworktæpper? Mere eller mindre heldigt sammenstukne og kombinerede elementer fra diverse skraldebunker som en slags arkitekturens udgave af Frankensteins monster?

Eller kommer der nye tanker på bordet?

Begynder vi at ane konturerne af en ny æstetik? En ny måde at gøre tingene på, som er ansvarlig over for klimaet og samtidig lige så smuk som klassisk arkitektur?

Vejen frem

Det er det spørgsmål, de har stillet sig i det lille Østerbro-galleri på hjørnet af Willemoesgade og Livjægergade.

Resultatet af de overvejelser er blevet en meget, meget helstøbt, overraskende smuk og dybt interessant udstilling.

»Genanvendelsens Poesi« hedder den - en smule firkantet måske - og den præsenterer på ganske få kvadratmeter fem små projekter eller ruminterventioner, der på hver deres måde er både et konceptuelt og et æstetisk udsagn, som er langt større end værkets fysiske omfang.

De medvirkende tegnestuer hører alle til i den nye tænkemådes absolutte frontlinje, og man kan derfor betragte hvert indslag som et manifest, som dele af en ny helhed, vi om få år måske slet ikke vil finde mærkelig.

Udstillingens mest markante element er et skønt og stofligt tegllandskab, der øjeblikkeligt får en gammel postpunker som undertegnede anmelder til at tænke på coveret til Joy Divisions »Unknown Pleasures«.

Det er tegnestuen Slaatto Morsbøl, der har været på materialejagt på en skrammelplads for gamle mursten, og derpå har sat sig for at *upcycle* dem. Ikke ved at få dem til at se nye ud, men ved at finde ud af, hvordan man kan finde en ny skønhed i deres knækkede og halvt forvitrede tilstand.

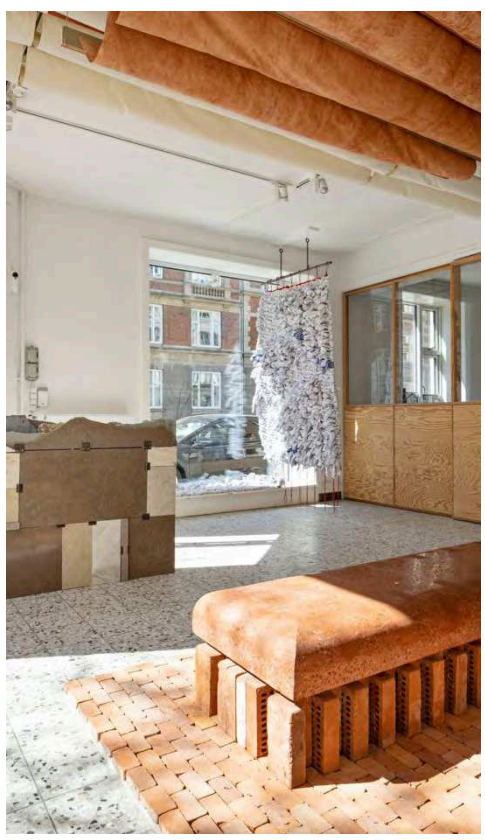
Pihlmann Architects og TAAOD har lavet en »biopsi« af en af galleriets vægge. Foto: Laura Stamer.

Et fint tæppe af glatskårne mursten danner bund. I hver ende af teglfeltet står en bænk støbt af murstensstøv, og mellem bænkene rejser der sig en smuk og sensuelt kantet teglbølge, der bare virker helt elementært fascinerende.

Det er elegant, det er skulpturelt, det er sanseligt, og det ligner ikke rigtig noget, man

Den store røde teglbølge er udstillingens hovedattraktion. Foto: Laura Stamer

har set før, selvom det helt åbenlyst bare er knækkede mursten, det handler om.

Her er vi inde i kernen af det, de yngre generationer har fat i. Et forsøg på at finde en ny æstetik, der er mere end bare skrammellegeplads.

Et hul i væggen

Samme tilgang anvender Pihlmann Architects og TAAOD i deres intervention, der også er vidunderligt brutal og poetisk på en gang.

Projektet handler egentlig om en ny måde at bruge ai i byggeriet på.

Ideen er at bruge den store regnekraft til at registrere og analysere den kompleksitet, man finder i skrammel, affald og ruiner, sådan at ai i arkitekturen ikke bliver ved med at skabe glatte overflader uden materialitet, men i stedet kan gøre det muligt for os at genanvende alt - og på nye måder.

Projektets fysiske spor i galleriet er et vidunderligt punket kvadratisk felt, skåret direkte ud af væggen med en vinkelsliber, hvis lodrette og vandrette spor har fået lov til at blive stående som grafiske elementer.

Resultatet af »biopsien« ligger som en bunke mursten på gulvet.

Det er langhåret, det er nørdet, men det er også meget direkte appellerende og peger dermed på en anden fremtid, hvor materialer aldrig henfalder til ingenting, men altid med teknologiens og sansernes hjælp kan bringes i spil igen.

Andre værker på udstillingen er nogle fantastiske stofvægge lavet af kasserede denimbukser, et flot nedhængt loft af stoffer indfarvet med murstensstøv og en skærmvæg bygget af stenrester, der - før de er blevet organiseret som væg - er blevet registreret og katalogiseret, sådan at de kan skilles ad igen og få et tredje, fjerde og femte liv i nogle måske helt andre konstellationer.

En gammel tanke

»Man bør være frugal i sin smag« sagde den store arkitekt Erik Christian Sørensen gerne i sine forelæsninger om arkitekturens essens dengang i 1980erne, da jeg gik på arkitektskolen.

Det lyder mærkeligt og smukt, men er egentlig bare en anden formulering af et gammelt grunddogme i arkitekturen.

Superarkitekten Mies van der Rohe kaldte det »less is more«, og grundtanken har været i brug i verdens arkitektur, siden Iktinos og Kallikrates tegnede Parthenon for 2.500 år siden.

Det er den samme tanke - ideen om det nøjsomme, det præcise og det nødvendige - der er ved at finde en ny form med alle de unge genbrugsarkitekter, og hvis man nogensinde har været i tvivl om, hvorvidt deres måde at se verden på, overhovedet er en vej frem, så skal man straks begive sig til Østerbro og se denne udstilling, som sammen med sit katalog er en forunderlig og overraskende rejse ind i den nye tænkemåde.

»Genanvendelsens Poesi« er kort sagt en af byens absolut bedste udstillinger lige nu. I det hele taget og især, naturligvis, hvis man interesserer sig den mindste smule for arkitektur og byggeri.

Udstillingen vises på ganske få kvadratmeter, men hvert enkelt indslag har en dybde og et vingefang, der virker større end galleriet. Foto: Laura Stamer.

Stofvæggene er blandt andet lavet af kasserede denimjeans fra Dansk Røde Kors. Foto: Laura Stamer

Dolly Parton må aflyse koncertrække

Dolly Parton siger, at hun reagerer godt på medicin og behandling, men må aflyse koncerter i Las Vegas.

Den amerikanske countrystjerne Dolly Parton har mandag meddelt, at hun aflyser en række koncerter i Las Vegas i USA på grund af helbredsproblemer.

Det sker i en række videoer, som Parton har delt på sociale medier.

Den 80-årige sanger fortæller, at hun modtager behandling - men at hun ikke er klar til at optræde på scenen.

Parton har tidligere udsat rækken af koncerter i Las Vegas, som hun oprindeligt skulle have taget hul på sidste år.

De seks koncerter, der skulle have fundet sted i december, blev rykket til september i år - inden de mandag så blev aflyst, skriver det amerikanske nyhedsbureau AP.

»Den gode nyhed er, at jeg reagerer rigtig godt på medicin og behandling, og jeg får det bedre for hver dag,« siger hun.

»Det kommer til at tage mig lidt tid, før jeg er klar til at optræde på scenen.«

Dolly Parton tilføjer, at den medicin, hun tager, gør hende svimmel og omtåget.

Sangeren, der er kendt for hits som »9 to 5«, »Jolene« og »AppleJack«, deler ikke detaljer om, hvad hun behandles for.

Ifølge AP siger hun dog, at hun altid har haft problemer med nyresten, og at hendes immunforsvar og fordøjelsessystem i de sidste par år er »kommet helt i ubalance«.

Læger arbejder hårdt på at genopbygge og styrke dem, lyder det videre.

»De forsikrer mig om, at alt, hvad jeg har, kan behandles,« siger hun.

»Selvfølgelig kan jeg ikke være svimmel og bære rundt på banjoer, guitarer og den slags i fem-tommers (12,7 centimeter, red.) høje hæle, og dem ved I, at jeg kommer til at have på. For slet ikke at nævne alt det tunge tøj med rhinsten, det store hår, min store personlighed.«

Sidste år spredte der sig bekymringer om Partons helbred, efter at hendes søster offentligt opfordrede folk til at bede for sangeren.

Dolly Parton delte efterfølgende en video til sine fans med titlen »I ain't dead yet!« (Jeg er ikke død endnu!, red.). *Ritzau/AFP*

80-årige Dolly Parton - her fotograferet i 2023 - har måttet aflyse en koncertrække på grund af svimmelhed. Foto: Suzanne Cordeiro/AFP/Ritzau Scanpix

Tilværks har til huse i et nedlagt vaskeri på Østerbro i København. Amanda Betz' værker og rummets arkitektur går op i en højere enhed. Foto: Laura Stamer

Så smukt har du aldrig set papir før

Amanda Betz er som skabt til et smukt og upoleret nyt udstillingssted på Østerbro i København. Hendes papirværker og stedets arkitektur går op i en højere – og lækrere – enhed.

UDSTILLING

LARS HEDEBO OLSEN

Amanda Betz: Vandets mærke. Tilværks. Livjægergade 28, København. Til 12. oktober

♥♥♥♥♥♡

Hun har lagt et brev på gulvet. Jeg læser det hurtigt.

Og ovre i vindueskarmen ligger der også et. Det læser jeg også.

Hvor tit er det lige, man finder et brev fra en arkitekt, der er forelsket i papir?

Men jeg bliver skuffet. Ingen af brevene er til mig. Begge handler om papirproduktion. Og ikke mindst om astronomen Tycho Brahe, der fik opført en papirmølle i slutningen af 1500-tallet, fordi han manglede papir. Han kunne ikke købe det nogen steder, så hvad skulle han gøre?

Svaret kom snart: Han skulle selvfølgelig lave sin egen papirproduktion. Så det gjorde han på Hven, hvor han måtte vente i årevis på, at papiret blev klar til, at han kunne skrive på det.

Det er bare en af de historier, som arkitekten og kunstneren Amanda Betz har skrevet om i de halvkrøllede breve, hun har lagt på udstillingsstedet Tilværks på Østerbro i Københavns.

Amanda Betz har arbejdet med papir, lige siden hun blev færdig som arkitekt på Det Kongelige Akademi i 2005.

På skolen havde hun lært at forholde sig til både bygninger, møbler og design som en rigtig arkitekt, og det havde været oplagt, hvis hun havde kastet sig over materialer som træ, sten, metal og måske glas. Men hun valgte papiret. Først som industriel designer med skulpturelle lamper for blandt andet Le Klint, siden vaser og æsker, men langsomt gled hun i en mere kunstnerisk retning. Hvor materialet nærmest blev det vigtigste, og hvor historien om papiret fylder alt.

Men hvad sker der, når man ikke længere producerer papir?

Vandmærker og mønstre skaber liv i Amanda Betz' papir, som er smukt indrammet i gyldne træ-rammer. Foto: Laura Stamer

Amanda Betz' greb om papiret kombineret med det smukke udstillingsrum løfter materialet fra det jævne til det sublime. Foto: Christine Clemmesen

Akkurat som nu på udstillingen 'Vandets mærke'.

Papir med værdi

Tilværks er et nyt udstillingssted, der fokuserer på arkitektur og håndværk, så Amanda Betz er som skabt til dette sted, der har til huse i et gammelt vaskeri, som er smukt og råt restaureret. I midten af rummet hænger store rammer med papir, og langs væggene kan man se mindre værker af papir. Alle er flade, og alle handler om selve strukturen i papiret, men også om de vandmærker, man lægger ind i papir, når det skal have en særlig værdi.

Papir i sig selv er jo ikke kostbart, selv om det tager lang tid at lave og kræver et godt håndelag, men når papir optræder som pengesedler med smukke illustrationer og vandmærker, er det pludselig voldsomt kostbart.

Amanda Betz kigger på det kostbare ved papiret, men hiver også hør, plantefibre, store kobber- og træ-rammer ind, så man ser papiret fra nye vinkler. Hendes greb om papiret kombineret med det smukke udstillingsrum løfter materialet fra det jævne til det sublime. Som er krydret med historien om Tycho Brahe, men også med det samfund, vi lever i i dag.

Vores love, videnskab, litteratur og historiske kilder er nedfældet på papir. Takket være papiret har vi en historie, som vi kan dele med hinanden, men hvad sker der, når man ikke længere producerer papir? Og hvordan kan vi give noget værdi, når vi ikke bruger pengesedler, men betaler med digitale kort?

Æstetikken overtager

Ved at tage udgangspunkt i selve materialet og den egentlige fremstilling af papir, som hun udstiller på smukkeste vis, løfter Amanda Betz papiret. Det kan godt være, at de breve, hun har lagt rundt omkring i udstillingsrummet, er krøllede, og at skriften danser i alle retninger, men man kan røre ved dem med sine bare næver. Det ukonkrete bliver ukonkret.

Amanda Betz er først og fremmest designer. Det mærker man tydeligt i udstillingen på Østerbro. For nok handler det om papiret som materiale og som historisk kilde, men æstetikken er lige så vigtig. Derfor er der kælet så meget for alle detaljer på udstillingen, at man næsten ikke ved, hvor Amanda Betz slutter, og hvor udstillingsarkitekturen tager over.

Det hele flyder sammen. Amanda Betz ender som et medie, der både breder papirets samfundsrolle og æstetiske overlegenhed ud. Resultatet er overlækkert.

Selv hendes krøllede breve er svære at holde fingrene fra. Også selv om de ikke er stilet til mig.

lars.hedebo@pol.dk

BLÅ BOG

Amanda Betz

Født i 1978 og uddannet arkitekt på Det Kongelige Akademi i 2005.

Arbejder med papir som sit primære materiale og har lavet lamper og unikadesign.

Har senest været aktuel med soloudstillingen 'Vi er Cellulose' i Formation Gallery og deltaget i udstillingen 'The Dark Side' på Vendsyssel Kunstmuseum og Kastrupgårdsamlingen.

Senere i år deltager hun i Sofartsmuseets kommende udstilling.